

Л. Давидович

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КАМЕРНО-КОНЦЕРТНОГО СПІВУ В УМОВАХ ОПТИМІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

L. Davydovych

PROBLEM ASPECTS OF TEACHING CHAMBER AND CONCERT SINGING IN THE CONDITIONS OF OPTIMIZING THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS

Камерно-концертний спів є важливою складовою професійної підготовки вокаліста, оскільки саме в цьому жанрі найбільш виразно проявляється взаємодія музичної інтонації, поетичного тексту та індивідуальної виконавської інтерпретації. На відміну від оперного виконавства, де значну роль відіграють сценічна дія та масштабність оркестрового звучання, камерно-вокальна музика орієнтована на інтонаційну деталізацію, темброве нюансування та змістовну виразність слова. У зв'язку з цим процес викладання камерно-концертного співу потребує спеціальних методичних підходів, які враховують специфіку цього жанру.

У сучасних умовах реформування системи мистецької освіти актуальним стає питання оптимізації навчального процесу у вокальних класах. Одним із проблемних аспектів є співвідношення оперного та камерного репертуару у навчальних програмах. Традиційно більша увага приділяється оперному виконавству, тоді як камерно-концертний спів нерідко розглядається як допоміжний компонент вокальної підготовки. Водночас саме камерний репертуар сприяє розвитку інтонаційної культури, дикційної чіткості, стилістичної гнучкості та здатності до глибокого осмислення музичного тексту.

Суттєвою проблемою є також формування навичок роботи з поетичним текстом. У камерно-вокальному творі слово виконує не лише змістову, але й структурно-інтонаційну функцію. Тому в процесі навчання необхідно приділяти значну увагу орфоєнії, логіці мовних наголосів, дикційній чіткості та виразності мовлення. Водночас важливо досягти органічного поєднання мовної артикуляції з вокальним звуковеденням, оскільки надмірна артикуляційна активність може порушити плавність кантилени.

Ще одним важливим аспектом є розвиток у студентів стилістичної свідомості. Камерно-концертний репертуар охоплює твори різних історичних епох і національних традицій, що передбачає використання різних принципів вокального звуковедення, тембрової організації та інтонаційної манери. Виконання барокових арій, романтичної вокальної лірики або сучасних камерних композицій потребує різних підходів до інтерпретації музичного тексту. Тому в процесі навчання важливо формувати у студентів здатність до стилістично адекватного виконання.

Окремої уваги потребує проблема ансамблевої взаємодії співака з концертмейстером. Камерно-вокальний твір передбачає тісну музичну співпрацю двох виконавців, тому успішна інтерпретація значною мірою залежить від рівня їхньої інтонаційної та ритмічної узгодженості. У педагогічній практиці необхідно формувати у студентів навички ансамблевого слуху, здатність відчувати темпоритмічну структуру музичного твору та вміння гнучко реагувати на музичні імпульси партнера.

Не менш важливим завданням є розвиток художньо-інтерпретаційних навичок. Камерно-вокальний твір потребує глибокого осмислення поетичного змісту, драматургії музичної форми та інтонаційної логіки мелодії. Робота над таким

репертуаром сприяє формуванню індивідуального виконавського стилю й розвитку художнього мислення вокаліста.

Таким чином, проблемні аспекти викладання камерно-концертного співу у сучасних умовах пов'язані з необхідністю переосмислення ролі цього жанру у системі вокальної освіти. Оптимізація навчального процесу передбачає комплексний підхід, що поєднує розвиток вокальної техніки, мовно-артикуляційної культури, стилістичної компетентності та ансамблевих навичок. У сучасній системі мистецької освіти камерно-концертний спів має розглядатися як важливий компонент формування професійної музично-виконавської культури вокаліста.

В. Бойко

ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА ВИРАЗНІСТЬ У ВИКОНАВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДИРИГЕНТА-ХОРМЕЙСТЕРА

V. Boiko

EMOTIONAL-VOLITIONAL EXPRESSION IN THE PERFORMING ACTIVITY OF A CONDUCTOR-CHOIRMASTER

У сучасному хоровому мистецтві постать диригента відіграє надзвичайно важливу роль. Саме він об'єднує окремі голоси в єдиний художній організм, формує стиль звучання колективу та спрямовує інтерпретацію твору. Одним із ключових чинників успішної діяльності хормейстера є його емоційно-вольова виразність, яка поєднує глибину переживання музики з умінням цілеспрямовано керувати творчим процесом.

Емоційність у роботі диригента проявляється насамперед у здатності відчутти художній образ твору, зрозуміти його настрій, характер, драматургію. Якщо керівник сам не переживає музику, то й хор не зможе передати її слухачеві переконливо. Водночас одних лише емоцій недостатньо. Потрібна воля — внутрішня зібраність, впевненість, уміння наполягати на своєму баченні твору та організувати роботу колективу. Саме поєднання цих двох складових і становить феномен емоційно-вольової виразності.

Диригентський жест має бути не тільки технічно правильним, а й художньо наповненим. Жест повинен «говорити», передавати характер музики, її динаміку та внутрішній рух. Тому майбутній хормейстер має розвивати не лише техніку рук, а й емоційну чутливість, фантазію, образне мислення.

Диригентська діяльність пов'язана з постійними емоційним напруженням та відповідальністю за результат. Особливо важливою є навичка самоконтролю і вольової регуляції в роботі з хором. Це актуально під час концертного виступу, коли керівник має швидко реагувати на можливі неточності та водночас зберігати спокій і впевненість.

Велике значення також має мислення диригента, яке поєднує аналітичність і художню інтуїцію. Диригент аналізує партитуру, визначає кульмінації, темпові зміни, динамічні відтінки, але під час виконання він не лише «рахає» такти, а й емоційно відчуває музику. У цьому процесі воля допомагає втримати цілісність задуму, не розгубитися та довести твір до логічного завершення.

Емоційно-вольова виразність диригента формується поступово — у процесі навчання, практики та особистісного становлення. Вона не є вродженою якістю в повному розумінні цього слова. Звісно, певна емоційна чутливість чи артистизм